

Говорова Надежда Афанасьевна
МКОУ «Орто-Эбэнская ООШ им.П.П.Пестрякова»
Арылах/Усть-Алданский улус
Сайдам тыйаатыр үлэтин былаана

Быһаарыы сурук

«Сайдам» оскуола тыйаатыра 2022 сыллаахтан тэриллэн үлэлиир. Түмсүүгэ уопсайа 15 оҕо дьарыктанар. Оҕолор саастара арааһынай. 3-9 кылааска диэри. Дьарыктар бөлөбүнэн эбэтэр соҕотохтуу буолаллар. Үлэбит сүрүн хайысхатынан оҕолор болҕомтолорун, өйгө тутар дьоҕурдарын сайыннарыы, анаарар, айар баҕаларын уһугуннарыы, чуолкайдык сангарарга, тылларын саппааһын байытарга көмөлөһүү, эйэлээхтик үлэлииргэ, бэйэ-бэйэҕэ истин сыһыанна иитии буолар.

Үлэ сыала:Оҕо айар дьоҕурун, талаанын тыйаатыр нөнүө арыйыы, сайыннарыы.

Соруктар:

- Оҕо айар дьоҕурун, талаанын арыйыыга усулуобуйа тэрийии,
- бэйэтин санаатын, көрүүтүн этэригэр көмөлөһүү,
- саха суруйааччыларын айымньыларын билиһиннэри,
- төрөөбүт тылынан хомоҕойдук санарыы,
- айымньы геройун оонньоон көрдөрүү.

Сылга 2-3 айымньыны туруоруохха сөп. Репертуары талыыга оҕо сөптөөх айымньылары булан, ырытан, улахан кээмэйдээх айымньылары кылгатан туруоруохха сөп. Дьарык нэдиэлэҕэ биридэ буолар, бөлөбүнэн, биирдиилээн уонна уопсай дьарык ытыллар. Оҕолор бириэмэлэриттэн көрөн дьарык ахсаанын элбэтэн биэриэххэ сөп.

Биир айымньынан салгыппат гына, үлэ көрүнгүн уларыта сылдьан ытар ордук. Ойуулук, олонхо , суруйааччы айымньыта, олонхо уо.д.а.

Бу үлэ соҕотох киһиэхэ ыарахан, онон баҕалаах дьону түмэн, хамаанда онорон эбээһинэстэри үллэстэн үлэлибит. Туруорар айымньыны талыыттан саҕалаан, оруоллары үллэри, бэлэмнээһин, туттар малы –салы оноруу, таһас булуута элбэх үлэ ытыллар. Манна ордук төрөппүттэр улахан көмөнү онороллор. Бу түмүгэр, оҕо -төрөппүт-учуутал икки ардыларыгар хардарыта үтүө сыһыан олохтонор.

Үлэни тэрийэр бөлөх

Салайааччы - Говорова Надежда Афанасьевна

Саввина Надежда Николаевна

Жиркова Тамара Васильевна

Кудрина Любовь Семеновна

Онон, оџо эппиэтинэстээх, хамаандаџа үлэлиир сатабыллаах, тус көрүүлээх, санаатын сатаан этэр, үлэлиир баџалаах буола улаатар.

Үлэ былаана. 2025-2026 үөрэх дьыла.

№	Тиэмэтэ	Көрүнэ	Күнэ-ыйа
	Үлэ былаанын оноруу, билиһиннэри	Иһитиннэри	Балаџан ыйа
	Учуутал күнүгэр эџэрдэ Учуутал туһунан араас поэттар хоһоонноро.	Хоһоон ааџыыта	Алтынньы
	Олонхо киэһэтэ С.С.Васильев. Айыы Дьураџастай олонхо.	Олонхо ааџыыта	Сэтинньи
	Саргылаах санга дьыл . Оскуола былааныгар көрөн туруоруу.	Инсценировка	Ахсынньы
	Фольклор көрүннэрэ. Оһуохай.	Бэсидэ. Маастар-кылаас.	Тохсунньу
	Амма Аччыгыйа. “Сааскы кэм” айымньытыттан быһа тардыы. “Бииктэр биэссэр»	Инсценировка туруоруу.	Олунньу
	Күндү ийэм барахсан Монтаж бэлэмнээһин	Хоһоон ааџыыта	Кулун тутар
	Таптыыр суруйааччыларбыт Алампа, Неустроев, С.Омоллоон айымньыларынан.	Кылгас сценкалар	Муус устар
	Биир айымньыны туруоран сыанаџа көрдөрүү.	Инсценировка туруоруу	Ыам ыйа